

XIV Tydzień Kultury Chrześcijańskiej we Lwowie

ALEKSANDER KUŚNIEŻ

We Lwowie dobiegł końca Tydzień Kultury Chrześcijańskiej. Jego 14. edycję podsumował spektakl poświęcony Świętemu Michałowi Archaniołowi, który symbolizuje walkę dobra ze złem. Jest także między innymi patronem żołnierzy – również tych, którzy walczą obecnie o niepodległość i suwerenność Ukrainy. Przedstawienie „Święty Michał Archanioł w dziejach świata znany i nieznany” odbyło się we lwowskiej Bazylice Metropolitalnej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

» strona 5

Ostatnia droga króla Władysława Jagiełły

» strona 16

QSL-ki lwowskiego hama

» strona 18

Kardynałowie, arcybiskupi i biskupi gośćmi kardynała Mariana Jaworskiego (1991–2008) cz. 1

» strona 20

Charków w obliczu wojennej rzeczywistości

Wojska rosyjskie codziennie ostrzeliwiają Charków i obwód charkowski, skutkiem czego są ofiary śmiertelne i ranni. Niszczone są domy mieszkalne oraz inne obiekty infrastruktury cywilnej. Od kilku tygodni Rosjanie prowadzą także ofensywę na północy obwodu charkowskiego. Mimo pewnych sukcesów Rosjan na poziomie lokalnym, ukraińskie wojsko nadal utrzymuje jednak linię frontu.

Do 19 wzrosła liczba ofiar sobotniego rosyjskiego ataku na centrum handlowe w Charkowie, informują miejscowe władze. Rannych zostało co najmniej 40 osób, w tym 14-letni chłopiec. Rosyjskie rakiety trafiły w centrum handlowe oraz w cywilny budynek w centralnej części miasta. Znajdowały się w nim między innymi market budowlany, poczta, salon fryzjerski i kawiarnie. Do ataku na Charków Rosjanie użyli kierowane bomby lotnicze. 27

FACEBOOK, VOLODYMYR ZELENSKY

maja ogłoszono w Charkowie dniem żałoby.

Kilka dni wcześniej, w kolejnym rosyjskim ataku rakietowym na Charków zginęło siedem osób. Jednym z celów była drukarnia, w której pracowało około pięćdziesięciu osób. Wśród ofiar śmiertelnych są jej pracownicy. Ogółem Rosjanie przeprowadzili

11 ataków rakietowych na miasto, powodując uszkodzenia domów prywatnych oraz obiektów energetycznych.

Najtrudniejsza sytuacja nadal trwa we wsiach i miasteczkach w obwodzie charkowskim, tuż przy granicy z Rosją. Wciąż tam przebywają cywile, których ewakuacja jest utrudniona.

Według informacji miejscowych władz, z terenów przygranicznych udało się już wydostać ponad 13 tysięcy osób. Dla tych, którzy uciekają ze zniszczonych domów tuż przy granicy z Rosją, pierwszym przystankiem jest wciąż ostrzeliwany Charków.

EUGENIUSZ SAŁO

Kod prenumeraty
УКРПОШТА
98780
46472

9 786177 234844

Polski historyk Łucja Charewiczowa

Bohaterką naszej dzisiejszej opowieści będzie Łucja Charewiczowa (1897–1943) – znany polski historyk, archiwistka, doktor filozofii, badaczka historii Lwowa, kustosz Muzeum historycznego miasta Lwowa, aktywny członek Towarzystwa miłośników miasta Lwowa.

PETRO HAWRYŁYSZYN

Studiowała na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie u boku prof. Jana Ptaśnika (1876–1930, kierownik Katedry Historii Średniowiecznej Powszechniej). Jego szkoła naukowa znana była daleko poza granicami Polski. Wysoka kwalifikacja kierownika, jego wymagania stosunku do nauki historycznej, umiejętności pracy z materiałami źródłowymi i archiwaliai dały Łucji Charewiczowej należyty poziom zawodowy.

Helena Olszewska-Paziyzna, mieszkająca w dzieciństwie przy ul. Akademickiej 11 w kamienicy znanego okulisty Emanuela Macheka wspomina: „W kamienicy było kilka mieszkań w oficynach, w jednym z nich mieszkała znana historyk dr Łucja Charewiczowa. W czasie II wojny światowej stała się ofiarą Oświęcimia. Wielokrotnie stykaliśmy się z nią w bramie czy na klatce schodowej. Znałyśmy się jeszcze od tej chwili, gdy jako panna Łucja Strzelecka wykładła historię i łacinę w pierwszej klasie mojego gimnazjum – zakładzie Zofii Strzałkowskiej. Drobna, ale bardzo energiczna, ze wspaniałym talentem mówcy, swoim wyglądem niewiele różniła się od nas. Niestety, uczyła nas bardzo krótko”.

W 1924 r. uzyskuje stopień doktora, a w następnym wydaje monografię „Handel średniowiecznego Lwowa”, w której publikuje wyniki badań, które prowadziła w latach 1921–1924. W 1926 r. przebywa na stażu we Francji, gdzie studiuje specjalny kurs historii i kultury miasta na Sorbonie. Zdobyta tam wiedza na długie lata określiła specjalizację uczzonej.

Lwowski historyk Igor Czornowił pisze: „Koniec pozytywistycznego światopoglądu zapędził naukę historyczną z początku XX wieku w głęboki kryzys. Ze wszystkich stron

brzmiały wątpliwości o przedmiotowości badań historycznych. Sami historycy doszli do wniosku, że badają nie obiektywną realność, a jedynie dostępną informację o przeszłości. Na tle ostrej krytyki i samokrytyki brzmiały apele do transformacji nauki historycznej w rozdział literatury. Jeden ze scenariuszy wyjścia z kryzysu zaproponowało grono uczonych francuskich, połączonych wokół „Annały ekonomicznej i społecznej historii” (pismo ukazuje się do dziś) w 1929 r. Mark Bloc, Lucien Fevre i inni proponowali przenieść uwagę z państwa na społeczeństwo. Z obiektu na subiekta badań, z polityki na sferę kulturologiczną. W ten sposób wyjaśniali teoretyczne zasady badania mentalności, które stopniowo objęły wszystkie ośrodki badań historycznych na świecie po II wojnie światowej”.

Po powrocie do Lwowa Charewiczowa bada historię rozwoju miasta we wszystkich jego aspektach: handel, prawo, stosunki międzynarodowościowe i międzywyznaniowe, rzemiosło, ekonomikę i budownictwo, jak również przeszłość znanych osobistości, życie których związane było ze Lwowem.

Uzyskała stopień doktora, w 1937 została zatwierdzona przez ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego Wojciecha Świątosławskiego

CZARNA KAMIENICA WE LWOWIE. MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA LWOWA. W 1940 R. ZBIORY MUZEUM ZOSTAŁY PRZEJĘTE PRZEZ UKRAIŃSKIE MUZEUM HISTORYCZNE WE LWOWIE. RYNEK 4. 2009 R.

ŁUCJA CHAREWICZOWA, OK. 1917 R.

jej habilitacja i wówczas została docentem Katedry historii miast i ich kultury na Wydziale Humanistycznym UJK. Pracowała jako starsza asystentka wolontariuszka w Zakładzie Historii Powszechniej Średniowiecznej na Wydziale Humanistycznym UJK.

Od 1931 pełniła stanowisko kustoszki Muzeum Historycznego Miasta Lwowa. W ramach kursu historycznego prof. Stanisława Zakrzewskiego prowadziła wykład pt. „Pojęcie nauki historycznej, jego rozwój na podstawie literatury lat ostatnich, przewidziany na kursach wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół średnich, ogólnokształcących oraz

zakładów kształcenia nauczycieli” w 1931. Należała do Towarzystwa Miłośników Miasta Lwowa. Była autorką wielu prac na temat przeszłości Lwowa. Prowadziła także odczyty. Jej zainteresowania zawodowe były obszerne – oprócz historii miast i mieszczan, handel, historia wodociągów, epidemie, kamienice przy lwowskim rynku i ruchy kobiece.

Do jej najważniejszego dorobku naukowego należą takie publikacje, jak: „Ograniczenia gospodarcze nacji schizmatycznych i Żydów we Lwowie XV i XVI wieku” (1925), „Handel średniowiecznego Lwowa” (1924), „Ustrój miast komunalnych średniowiecznej Francji” (1927), „Dzieje miasta Złoczowa” (1929), „Dziesięciolecie badań nad dziejami miasta Lwowa” (1929), „Lwowskie organizacje zawodowe za czasów Polski przedrozbiorowej” (1930), „Kłęski zaraz w dawnym Lwowie” (1930), „Studia lwowskie” (1932, przy współpracy Karola Badeckiego), „Wodociągi starego Lwowa 1404–1663” (1934), „Czarna Kamienica i jej mieszkańcy” (1935), „Muzeum Historyczne miasta Lwowa. Przewodnik po zbiorach” (1936), „Ukraiński ruch kobiecy” (1937, pod pseudonimem C. Mikułowska),

„Historiografia i miłośnictwo Lwowa” (1938), „Niedoceniony krajoznawca lwowski Antoni Schneider 1825–†1880” (1938), „Kobieta w dawnej Polsce” (1938).

Na początku lat 30. była redaktorką miesięcznika „Rodzina Wojskowa”, wydawanego przy Lwowskim Okręgu Stowarzyszenia „Rodzina Wojskowa”. W połowie 1935 została mianowana członkinią Okręgowej Komisji Wyborczej nr 70 we Lwowie przed wyborami parlamentarnymi w 1935. Została członkinią-założycielką powołanego w 1938 Stowarzyszenia „Towarzystwo Budowy Panoramy Plastycznej Dawnego Lwowa”, propagatorka badań nad historią kobiet.

Jej mężem był Zdzisław Henryk Sas-Charewicz (ur. 1896), oficer Wojska Polskiego. W swoim czasie był kierownikiem wydziału bezpieczeństwa woj. lwowskiego. Po zajęciu Galicji przez sowietów Łucja Charewiczowa zachowała swe posady na Uniwersytecie Lwowskim i w Muzeum historycznym. Jej męża, jako wysokiego urzędnika policji, NKWD aresztowało.

Podczas II wojny światowej w 1940 przeniosła się do Warszawy. Tam pracowała w Bibliotece Ordynacji Zamojskiej. Działała w konspiracji. Uczestniczyła w tajnym nauczaniu. W lipcu 1943 została aresztowana i osadzona na Pawiaku. 5 października 1943 została przewieziona do niemieckiego obozu koncentracyjnego w Auschwitz-Birkenau, gdzie otrzymała numer obozowy 64373. Tam 17 grudnia 1943 poniosła śmierć, według jednego źródła zamordowana, według innego zmarła na tyfus.

Na podstawie:

1. Dr Łucja Charewiczowa docentem U. J. K.. „Wschód”. Nr 50, s. 1, 10 czerwca 1937.

2. Jerzy Starnawski: Charewiczowa Łucja z d. Strzelecka (1897–1943). W: Jerzy Starnawski (red.): Słownik badaczy literatury polskiej. T. V. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2002, s. 67–68.

3. Ольшевська-Пазижина Г. Мій Львівський мікрокосмос // І. 2008. Ч. 52.

4. Чорновол І. 100 видатних львів'ян. 2-ге вид. Львів: Левада, 2020. 443 с.

5. Шишка О. Єдина і неперевершена // Галицька брама. 1999. № 9–10 (57–8) (жовтень).